

26.06x33.96	1	9	עמוד	זמנים	01/06/2022	81882355-0
81205 - בית חולים מאיר						

הרופאים לא נתנו סיכוי לעין של נעים דבאח, עד שהוחלט על שילוב טיפולים מתחומים שונים והעין ניצלה

שתי פציעות טראומטיות בעינו של נעים דבאח (42) הפכו אותה לכחולה אדומה והוא איבד את ראייתו. לכל מקום שאליו פנה אמרו לו: "העין גמורה". רק בבית החולים מאיר החליטו לצאת לקרב על העין, בסיוע טכניקות לא שגרתיות שכללו: תאי גזע, חבישה ביולוגית מתאי שליה, חומר המשמש לטיפול בסרטן וחומצה היאלורונית, שנועדה להליכים אחרים. זה לקח יותר משנה – אבל העין ניצלה

אריאלה איילון | צילום: יריב כץ

מבצע עין

חיז בין חלקיה השונים". אחת לחודש וחצי הגיע דבאח לביקורת. כשחלפו עשרה חודשים מהניתוח הראשון, החליט ד"ר פרימן שהעין בשלה להליך הבא. "הבחנתי שבחלק גדול משטח העין כבר נוצר הגבול, אותו קו הפרדה בין החלק השקוף ללבן שלא נראה בעקבות הפגיעה, וידעתי שאפשר לצאת לדרך", הוא מספר, "בניתוח, שנערך תחת הרדמה כללית וארך למעלה מארבע שעות, התחלתי את השלב המקדמי: לגרום לכלי הדם להיסגר, כשבפועל זה אומר לחסל אותם". הוא השתמש לשם כך במיטומיציין – שם גג למשך פחת חומרים כימיים שמופקים מחידק ומש משים כתרופה לטיפול בסוגי סרטן שונים. לדבריו, זו הפעם הראשונה בעולם שבחומר הזה נעשה שימוש ברפואת עיניים. "הזרקתי אותו בפעם אחת למספר כלי דם", הוא מסביר, "ומיד אחר כך הזרקתי גם סוג של חומצה היאלורונית, שנמצאת בשימוש בניתוחי קטרקט אבל לא משתמשים בה לאינדיקציה הרפואית הזו". לדבריו, ההזרקה הנוספת נעשתה בשל יכולתה של החומצה לקבע את המיטומיציין בעין. "מיד אחרי ההזרקה כבר יכולתי להשתיל קרנית מלאה מתרומה אנושית. השתל נקלט בהצלחה והעין הלכה והתרפאה".

"אחרי ארבעה חמישה שבועות כבר הרגתי שתי בשינוי דרמטי. הראייה הפכה יותר ויותר צלולה", מתאר דבאח. בשלב האחרון, עדיין מיוחדת שהותאמה לו הושתלה בעין. לדברי ד"ר פרימן, "היא מאפשרת לו ראייה ברמה כזו שגם לו הייתה זו עינו היחידה, משרד התחבורה היה מאשר לו רישיון נהיגה".

★ Ariela-a@yediath.co.il

את הרופא האחורי-פנימי של העין. היא מחוץ ברת לעצב הראייה, שמוליך את המידע הוויזואלי למוח.

"המטופל הגיע אלינו עם עין חבולה קשות ועיוורת לחלוטין", מתאר ד"ר אסף פרימן, מנהל שירות הקרנית במחלקת העיניים של המרכז הרפואי מאיר, "כל הסגמנט הקדמי שלה – הערשה, הקרנית והקשתית, נפגעו בעקבות החבלה שעברה בקיצור, העין הייתה במצב קטסי טרופלי, ורק חשיבה לא-קונבנציונלית איפשר לנו להציל ולהשמיש אותה".

בשלב ראשון הציע ד"ר פרימן לדבאח תוכנית טיפולית שכוללת שני ניתוחים, עם רווח של שנה ביניהם. "המחשבה שעמדה מאחורי ההחלטה הזו הייתה לנסות לראות אם ניתן בכלל לשקם עין ברמת פגיעה כל כך משמעותית, עם בעיית כלי דם קשה ורפורמציה של כל החלק הקדמי שלה. ורק אם כן, לנסות בשלב השני להשתיל בתוכה קרנית בריאה".

האתגר המורכב התחיל בנובמבר 2020. "נטלתי תאי גזע מהעין הימנית, הבריאה, והשתלנו אותם בעין הפגועה", מספר ד"ר פרימן, "על השתל שהדבקנו באתר הפגוע הנחתי תאי גזע משליה, שישמשו מעין חבישה ביולוגית". תאי השליה מפרישים חלבון נים טיפוליים, אשר מסייעים בשיקום ובריפוי האיבר המושלל. "החבישה הזו מאפשרת קליטה מיטבית של תאי הגזע שלקחנו מהעין הבריאה", מתאר ד"ר פרימן, "האיחוי נמשך מספר חודשים, שבמהלכם התאים המושללים יוצרים גבול בין האזור הלבן של העין לאזור השקוף, כשבועינו של דבאח כל העין הייתה קודם לכן במצב של עיסה, בלי יכולת להבין

קרני האור עוברות ונשברות דרך הערשה והקרנית לכיוון הרשתית, שממוקמת בחלקה האחורי של העין. האישון הוא החלק הכהה שדרכו נכנס האור לעין. קוטרו משתנה בהתאם מה לכמות האור הסביבתית. ככל שהיא נמוכה יותר, האישון גדל כדי לקלוט יותר אור, ולהי-

"הצילו לי את העין". נעים דבאח

פך. הקשתית היא רקמת הצבע המקיפה את האישון. שריריה פועלים על עיקרון צמצם מצלמה. כלומר: הם מצמצמים ומרחיבים את האישון על פי נתוני האור בכל רגע נתון. בין הרשתית לבין החלקים הקדמיים של העין נמצאת הזגוגית: נוזל במרקם ג'ל שקוף, שמהווה כ-80% מנפח העין, ממלא את חלל העין ואחראי על צורתה המעוגלת. הרשתית בנויה ממיליוני תאי עצב, שלמעשה מרפרדים

"כבר לא האמנתי שאי פעם תחזור הראייה בעין שלי כי היא הייתה במצב גרוע ביותר. מי שהסתכל עליי לא ראה עין נורמלית עם אישון וצבעים אלא עיסה אדומה-כחולה מפחידה. זה היה נורא" – כך מספר נעים דבאח (42), פועל בניין שנפגע בעינו במהלך העבודה, וניתוחו מהפכני ופורץ דרך הצליח להציל אותה.

"הכל קרה לפני כשנה וחצי", מתאר דבאח, נשוי ואב לשישה. "כשעירבבתי מלט, גוש ממנו חדר לעין וגרם לכוויה בתוכה". הוא מיהר לשטוף את העין הפגועה במים והמשיך בעבודתו, "אבל המזל הרע רדף אחריי. לא הרבה זמן אחרי תאונת המלט, כששייפתי משקוף של דלת מקלט, חדר לי חוט ברזל לאותה עין פגועה".

כשהוא נאנק מכאבי תופת פונה דבאח באמ"בולנס לאחר מבתי החולים באזור המרכז, שם נשטפה העין בחומרים אנטיספטיים ונחבשה. "אחרי עשרה ימים, כשהורידו לי את החבישה, העין הייתה עדיין כחולה ובנוסף איבחנו הרופאים לחץ תוך-עיני", הוא מספר. דבאח עבר ניתוח השתלת קרנית שנכשל, ואחריו התחיל לנדרד בין בתי חולים שונים, מתדפק על דלתות מרפאות העיניים בתקווה שמישהו יצליח להחזיר לו את מאור עינו. "בכל מרפאה שאליה הגעתי בדקו אותי ואמרו שהעין גמורה, שאין מה לעשות", הוא מתאר "למזל, מבית החולים האחרון שאליו הגעתי הפנו אותי למחלקת העיניים במאיר, ושם, בסופו של דבר, הצילו לי את העין".

כדי להבין מה אירע לדבאח יש להבין קודם את מבנה העין. החלק הקדמי והשקוף שלה היא הקרנית. מתחתיה נמצאת הערשה, שהינה גמישה ויכולה לשנות את מידת הקמירות שלה.